ՀՈՐԱՔԱՐ

Կ. ՊՕԼՍՈՑ

20 ՓՐՅ 20 ՓՐՅ

Է· ՏԱՐԻ 2 ՐԷՊՊԻԿ ԼՎՎԼ 1293 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՄԱՐՏ 1876 Ն· Տ· ՄԱՐՏ 28 ԹԻՒ 1776

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ· ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յաջորդիկայ ուրբաթ 19 մարտ՝ի Ղաթիա։

Առեանը պիտի բացուի ժամը 6ին և գոցուի 10 ին։

կը հրաւիրեմ Երեսփոխան էֆէնտիները՝ որ փութան կատարել ազգային պարտաւորութիւննին։

Ս՚նամ աղօթարար

ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ· ՊՕԼՍՈՑ

13 մարտ 1876

ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ· Պոլիս

ՕՐԱԿԱՐԳ

1· Խնդիր Սահմանադրական պատասխանատուութեան Ըրբազան Պատրիարք Հօր։

2· Կրկին տեղեկագիր խորհրդարանական խառն յանձնաժողովոյ ի վերայ խնգրոյն Աղթամարայ (դառնիակ)։

Առենադպիր

Հ· Ս· ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

Յառաջիկայ Ազգ· ժողովոյն՝ ինչ պէս կը տեսնուի հրաւէրէն։

Լուծելիք առաջին խնդիրն է, Պատրիարքին ու վարչական ժողովոյ իրաւասութեան սահմանը գծել։

Ազգ· ժողովէն կարգեալ ցանձնաժողովին Պատրիարքին իրաւունք տուած էր վարչական ժողովոյ այն որոշումները չը գործադրել՝ որոնք եկեղեցւոյ օրինաց և սահմանադրութեան տրամադրութեանց դէմ են, բայց ասկից քաղաքական նկատողութեանց համար՝ ալ իրաւունք տուած էր Պատրիարքին վարչական ժողովոյ որոշումները չը գործադրել։

Քաղաքական նկատողութիւն, այս ընդարձակ նշանակութիւն ունեցող երկու բառերուն սահմանն է ասա՝ որ յառաջիկայ գումարման մէջ պիտի որոշուի։

Քաղաքական նկատողութիւն ամեն անհատի և ամեն ժողովոյ պարտքն է· այս պարտքը ղանց առնել և կամ այս մասին անուշադիր գտնուիլ՝ ազգին բոլոր քաղաքական իրաւունքները վտանգի տակ դնել է, որովհետև այդ իրաւունքները եթէ մինչև այսօր անվթար պահած ենք ու անոնց չնորհը կը վայելենք՝ միշտ քաղաքական նկատողութիւնը ձեռքէ չը ձգելով է· ուրեմն և ոչ մի հայ կրնայ քաղաքական նկատողութեան սկզբունքը մերժել և կամ ատանկ քան պէտք չէ բսել, սակայն ժողովներուն վրայ Պատրիարք գտնուող անձին այդպիսի վճիռ մը ունենալը կրնա՞յ միթէ ընդունելի· հոս է ասա են դժուարին կէտը, որովհետև Պատրիարք գտնուող անձինք կրնան այդ իրաւունքն ալ չտալ մը զեղծումներ ընել և իրենց կամքը յառաջ տանիլ յանուն քաղաքական նկատողութեան· օրինակի համար՝ եթէ Պատրիարք մը այս ինչ եպիսկոպոսին դէմ թշնամանք մը ունի և այդ եպիսկոպոսը այն ինչ գաւառէն առաջնորդ ընտրուած է՝ կրնայ դուռը այդ մարդուն դէմ է բսելով՝ առար վաւերացումը ետ ձգել, մինչդեռ դուռը կրնայ ըլլալ որ քնաւ դէմ եղած չըլլայ առարին եթէ այլևայլ բլլալ միայն այդպիսի վճիռ մը հետևանքը՝ թերևս հոգ չէլ լուէը, բայց այդչափ չէ, այլ հակառակ կողմէն դիտելով խնդիրը՝ Պատրիարք եղող անձը չատ նեղ վիճակի մէջ պիտի մնայ, Բ· Դրան առաջը և Բ· Դուռն ուղղակի բոլոր գրութեանց անհատապէս պատասխանատու, պիտի ճանչցուի և երբէք չը պիտի կրնայ ըսել որ քաղաքական նկատողութեան համար չէ կրցած գործադրել։

Ազգային ժողովը նիստ ունի յաջորդիկայ ուրբաթ 19 մարտ՝ի Ղաթիա։

Առեանը պիտի բացուի ժամը 6ին և գոցուի 10 ին։

կը հրաւիրեմ Երեսփոխան էֆէնտիները՝ որ փութան կատարել ազգային պարտաւորութիւննին։

Ս՚նամ աղօթարար

ՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ· ՊՕԼՍՈՑ

13 մարտ 1876

ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ· Պոլիս

ՕՐԱԿԱՐԳ

1· Խնդիր Սահմանադրական պատասխանատուութեան Ըրբազան Պատրիարք Հօր։

2· Կրկին տեղեկագիր խորհրդարանական խառն յանձնաժողովոյ ի վերայ խնգրոյն Աղթամարայ (դառնիակ)։

Առենադպիր

Հ· Ս· ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

Յառաջիկայ Ազգ· ժողովոյն՝ ինչ պէս կը տեսնուի հրաւէրէն։

Լուծելիք առաջին խնդիրն է, Պատրիարքին ու վարչական ժողովոյ իրաւասութեան սահմանը գծել։

Ազգ· ժողովէն կարգեալ ցանձնաժողովին Պատրիարքին իրաւունք տուած էր վարչական ժողովոյ այն որոշումները չը գործադրել՝ որոնք եկեղեցւոյ օրինաց և սահմանադրութեան տրամադրութեանց դէմ են, բայց ասկից քաղաքական նկատողութեանց համար՝ ալ իրաւունք տուած էր Պատրիարքին վարչական ժողովոյ որոշումները չը գործադրել։

Քաղաքական նկատողութիւն, այս ընդարձակ նշանակութիւն ունեցող երկու բառերուն սահմանն է ասա՝ որ յառաջիկայ գումարման մէջ պիտի որոշուի։

Քաղաքական նկատողութիւն ամեն անհատի և ամեն ժողովոյ պարտքն է· այս պարտքը ղանց առնել և կամ այս մասին անուշադիր գտնուիլ՝ ազգին բոլոր քաղաքական իրաւունքները վտանգի տակ դնել է, որովհետև այդ իրաւունքները եթէ մինչև այսօր անվթար պահած ենք ու անոնց չնորհը կը վայելենք՝ միշտ քաղաքական նկատողութիւնը ձեռքէ չը ձգելով է· ուրեմն և ոչ մի հայ կրնայ քաղաքական նկատողութեան սկզբունքը մերժել և կամ ատանկ քան պէտք չէ բսել, սակայն ժողովներուն վրայ Պատրիարք գտնուող անձին այդպիսի վճիռ մը ունենալը կրնա՞յ միթէ ընդունելի· հոս է ասա են դժուարին կէտը, որովհետև Պատրիարք գտնուող անձինք կրնան այդ իրաւունքն ալ չտալ մը զեղծումներ ընել և իրենց կամքը յառաջ տանիլ յանուն քաղաքական նկատողութեան· օրինակի համար՝ եթէ Պատրիարք մը այս ինչ եպիսկոպոսին դէմ թշնամանք մը ունի և այդ եպիսկոպոսը այն ինչ գաւառէն առաջնորդ ընտրուած է՝ կրնայ դուռը այդ մարդուն դէմ է բսելով՝ առար վաւերացումը ետ ձգել, մինչդեռ դուռը կրնայ ըլլալ որ քնաւ դէմ եղած չըլլայ առարին եթէ այլևայլ բլլալ միայն այդպիսի վճիռ մը հետևանքը՝ թերևս հոգ չէլ լուէը, բայց այդչափ չէ, այլ հակառակ կողմէն դիտելով խնդիրը՝ Պատրիարք եղող անձը չատ նեղ վիճակի մէջ պիտի մնայ, Բ· Դրան առաջը և Բ· Դուռն ուղղակի բոլոր գրութեանց անհատապէս պատասխանատու, պիտի ճանչցուի և երբէք չը պիտի կրնայ ըսել որ քաղաքական նկատողութեան համար չէ կրցած գործադրել։

սել թէ՝ ժողովոյս որոշմամբը այս գիրը գրեցի· ղի դուռը իսկոյն իր յանուն քաղաքական նկատողութեան ուղղած վէրթօք իրաւունքն ու այդ իրաւունքը՝ ի գործ դնելն յառաջ պիտի ներ։

Արդ պիտի կրնա՞նք ամեն առեն գտնել Պատրիարքներ՝ որ յանուն ազգին իր անհատական պատասխանատուութեանը վտահի ու ազգին չահերըն այդպէս պաշտպանէ· շատ դժուար գործ· և այս դժուարութեանն համար է՝ որ արդի սահմանադրութիւնը Պատրիարքայ այդ քաղաքական նկատողութեանց պաշտօնը քաղաքական ժողովոյն տուած է· Պատրիարքին տալով Սահմանադրութեան-տրամադրութեանցը սահմանին մէջ միայն վէրթօք իրաւունք· որու մէջ հարկաւ ամփոփեալ է եկեղեցւոյ օրէնքը, տերութեան օրէնքը և քաղաքական ամեն նկատողութիւն։

Իրաւ է թէ ասով Պատրիարքներն ազգին կամքին հակառակ գրութիւններ չեն կրնար յանձնել կառավարութեան, բայց սա կայ որ ազգին առ կառավարութիւնն յանձնել ուզած գրութիւնն ալ չը պիտի յանձնէ իր առատ կամաց հետևելով և քաղաքական նկատողութեան համին պահպանելով։

Ըսողներ եղան անցեալ օր ժողովոյն մէջ թէ՝ այդպէսի պարագաներու մէջ՝ այսինքն երբ Պատրիարքն իր քաղաքական նկատողութիւնները գործադրել ուզէ հակառակ Քաղ· ժողովոյ որոշման՝ Քաղաքական ժողովը կրնայ խնդիրը Ազգ· ժողովոյն առեանը հանել իբրև խնդիր անհամաձայնութեան բայց այս ո՛ր աստիճան դժուար է և չատ անգամ ո՛ր աստիճան վտանգաւոր և անգործադրելի, անկարելի է հոս գրել· զի չատ անգամ կրնան պատահիլ այնպիսի խնդիրներ, որու վրայ չէ թէ Ազգ· ժողովոյ մէջ, այլ նոյն ինքն Քաղ· ժողովէն դուրս անգամ չեն կըրնար խօսիլ, ուստի ասոնց այս առարկութիւնը խիստ տկար է, մանաւանդ

թէ կարելի բան է որ՝ Բ. Դուռը արտօնութիւն տայ Ընդ. Ժողով գումարելու Պատրիարքին և Բաղ. Ժողովոյ գէշ քաղաքական նկատողութեան մը համար գոյացած անհամաձայնութիւնը լուծելու։

---

76 Մարտ 12/24 Բումքափու

. . . Խմբագիր Տէր.

Ուշադրութեամբ կարդացի Ձեր այս երկուշաբթի աւուր պատուական Նորագրոյդ մէջ Մայր-եկեղեցւոյ Թաղին նկատմամբ գրած կարևոր յօդուածը։

Շնորհ ըրէք ինձ որ ճշմարտութիւնը առ առաւել բացայայտ ընելու և առիվ Ձեր նպատակ ընտրած արդարութեան վրայ իմ ունեցած յարգանքս ու վստահութիւնս յայտնելու համար, խնդրոյն՝ ինձ և նոյն Թաղի վարժարանին՝ վերաբերեալ կէտերն համառօտիւ պատմեմ։

Թաղին պատուարժան խորհուրդը Մ. վարժարանի հոգաբարձութիւնը վերակազմելէն յետոյ տեղի ունեցած է իմ հոն տեսչութեան պաշտօնի սկսելս. նոյն հոգաբարձութեան Ատենապետ Մեծ. եղիազար էֆ. Մելիքեանն էր այդ պաշտօնն ինձ առաջարկող և իմ կրկին կրկին զայն մերժելու ատեն, զիս Թախանձողը. Թաղ. խորհուրդը. կամ Մեծ. Սարգիս էֆ. Զըրաճեան զիս պարզապէս ներկայացուցած էր [առ եղիազար էֆ. դաստիարակութեան մասին կարծիքներս նմա հաղորդելու համար, այս պատիւն ըրաւ ինձ Զըրաճեան Սարգիս էֆ. այն առթով որ ես իւր աղնուտհի գաւառ դաստիարակն ըլլալու չնորհին արժանացած էի իբր երեք տարուան միջոց. դաստիարակ լինելով բնական էր ինձ դործ խնդրել. բայց Տէրն ինք գիտէ որ բնաւ ուժիք, անուղղակի կերպով իսկ, չէի առաջարկած նոյն Մ. վարժարանի մէջ տեսչութեան պաշտօն ձեռք բերել. տեսչութեանս մէջ չը վարուեցայ այնպէս՝ ինչ որ Եւրոպացիք կ'ըմբռնեն այդ պաշտօնով. մեք տեսուչ բսելով կ'իմանամք գործակատար պաշտօնէութիւն հոգաբաձութեան կամաց, այսպիսի պարագայի մէջ անձնական [արժանիքն առաջին կէտ չը համարուիր. երբէք վարժարանին տեսուչ ըսելով, վարժարանին կացութեանը պատասխանատու անձ հասկցուի, ինչպէս որ ալ անանկ ըլլալու է, դարձեալ, կարծեմ, տարբերի, ընկերական դրից ու փորձառական համաձայնութեան հանգամանքն ինձ արգել չ'էին պօլսոյ հայ վարժարանաց, զոր օրինակ Մ. վարժարանի մէջ պաշտօնն վարելու։ Ընկերական դիրք բսելով կ'իմանամ մէկու մը՝ իւր պատուով ապրիլն, առանց չողոքորդելու, առանց նուաստանալու, առանց ուրիշի կերակրին կարօտ լինելու։ փորձառական հմտութիւնը տեսչական պաշտամանդ համար կ'ամփոփեմ, առանց մարդոց աչքերուն սիրելի ըլլալ հասկնալու. քանզի ամենուն սիրելի ըլլալ կը նշանակէ ամենէն գէշ ըլլալ։ Տեսչական պաշտամանդ համար պահանջուած հանգամանք են.

Ա. Համաձայնութեան աշակերտաց առանդեալ ուսմանց դէմ մի քանիին.

Բ. Դաստիարակութեան սրոշ ուղղութիւն մը տալու կարողութիւն.

Արդ կը խնդրեմ, Մեծ. Տէր, այս երկու կէտերուն որմէն թերի գըտնուած եմ.

Ա. Նկատմամբ ազդիս երևելի վարժարանաց մէջ տասն տարիէ ի վեր դաստատուածիին ըրած եմ, հայելէն լեզուի, տրամաբանութեան և իմաստասիրութեան, գոհ եմ որ տնկարողութեան պատճառաւ և ոչ մէկ տեղէ հրաժարուեր եմ. չը դիտեմ թէ մեր վարժարանաց Մեծ. տեսուչներն առհասարակ շատ աւելի ուսումն ունին. կամ թէ մայր վարժարանի ինձ թշնամացող դաստատուք ոմանք կը յաւակնին բսել թէ իւրաքանչիւրն իւր ուսուցած առարկային մէջ այնչափ յառաջադէմ է որչափ ես իմիններուս մէջ չեմ։

Շարո-Նալեան

Գալաթիոյ քահանայներէն Տէր Բարթուղիմէոս քահանայ՝ որ իւր ամենաընտիր բարուքը եկեղեցւոյ և ազգին պարծանք մ'էր, այսօր առ Աստուած փոխելով վաղը յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի՝ Գալաթիոյ եկեղեցին, ուր Դեր. Խորէն Սրբազան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԻ ՈՒՐՔ

ԱՆԳԼԻԱ

Լօնտրա 25 մարտ

Ընդ. Պարտ. Արժ. ղրչ. 17. 5

Պօրսային մէջ հանդարտութիւն դնող կր տիրէ։

Նե՛ՒԻ՛Ն

Արտաքին գործոց պաշտօնեայ վեհմ. Բաշիտ փաշան անցեալ չորեքշաբթի գիշեր փառաւոր կոչունք մ'ըրաւ իր ապարանին մէջ ուր հրաւիրեալ կային կայսերական բարձրաստիճան նախարարներէն ոմանք, Բ. Դրան պաշտօնեաներէն մեծագոյն մաս մը և օտար տէրութեանց դեսպաններուն մէկ քանին։ կոչունքէն ետքը խիստ չքեղ ցայգահանդէս մը տեղի ունեցաւ և տևեց է մինչև կէս գիշեր։

—Երէկ առտու լրբէկ իբ. և Ինէպոլուի կողմերէն երկու գունդ կայսերական կանոնաւոր զօրք ժամանեցին ի մայրաքաղաքս որք անմիջապէս դին զօրական պաշտօնատան ձմերանոցը փոխադրեցան։

Ասոնք այս երեկոյ պիտի ուղեւորին ի Հերսէքովին և ի նիշ երկաթուղւոյ միջոցաւ։

—Երէկ առտու լուր մ'եկաւ թէ վառնայի շրջակայից վրայ անցեալ կիրակի երեկոյ ահաւելի փոթորիկ մը պայթեր և արտաքոյ կարգի վնասներ դործեր է սակայն այսպիսի լուր մը դեռ պաշտօնապէս չստուգուեցաւ։

—Սև ծովու [նահանգական եղերքներէն լինչպէս նաև Նիկոմիդիոյ նաւահանգստէն 6 գունդ կայսերական զօրութիւն ևս կապատուի այս շաբթու ոչ անմիջապէս պիտի ուղևորին ի նիշ և Սերպիոյ սահմաններըը։

—Պէլճիոյ կառավարութիւնը Թրքահպղոնի մէջ ունեցած հիւպատոսութիւնը բարձեր է։

—Մայրաքաղաքիս Թրամվուէյի ընկերութիւնը խնայողական միջոցներ միայն ձեռք առնելով շատ մը գործակիները հաներ է պաշտօնավարութենէ։

—Լօնտրայէն մարտ 24 թուականաւ հեռագիր մը կիմացնէ թէ 1858ի օսմ. փոխառութեան Լօնտրայի գործակատարը պաշտօնական կերպով յայտարարեր է թէ յիշեալ փոխառութեան ներկայ մարտ մէկի վճարաժամեալ կէս կտրօններուն փոխարէն պէտք ըլլալիք գումարը պատրաստ է, սակայն գըլխավճարներուն ի լոյս եկած բաժնետոմսաց փոխարէն վճարուելու գումարն անբաւական է. Զի՝ եգիպտական տրոց առ հաչիւ անգղիական պաունտային վերայ 28 210 լիրայի պատրաստուած փոխանակագրի մը վճարումը մերժուեր է։

—Գաղղիոյ մէջ հրատարակուած Ֆիկալօ անուն Գաղղիական լրագրին բաժնետէրաց ներկայ մարտ 15ին ընդհանուր ժողով կազմեր են. Գործադիր ժողովոյն նախագահն յիշեալ լրագրին ծախուց և հասութից միամեայ տեղեկագիրը ներկայացուցեր է. որմէ հասկցուած է թէ՝ յիշեալ լրագիրը 1875 յունվար 1—31 դեկտեմբեր նոյն տարւոյն 4,012,105, ֆռանք հասոյթ ունեցեր է որուն վրայ յաւելլով 9191 ֆռանք հին բաժանորդներէն հաւաքուած գումարը, համագումար ֆըռանք 4,021,296 սանթիմ։

Այս գումարէն գնդլելով լրագրաց ամբողջ ծախքը 2,798,935 ֆռանք, մնացած 1,222 303 ֆռանք սանթիմ զուտ շահու գումարը բաժնուեր է բաժնետէրոց։

Մեր երկրի լրագրաց վիճակն ալ ասկէ շատ հեռու չէ։

—Անցեալ կիրակի գիշեր ժամը հինդին միջոցները թօփ գաբու թաքկէճի մահալլեսի կոչուած Թաղին մէկ փողոցին մէջ, Մխոհատ փաչայի երկու արաբացի ձիապաններն ամենայն կատրելութեամբ յարբեալ տան մը պատուհաններուն բոլոր ապակիները դրսէն քարերով կը ջախջախեն։

Քարկոծեալ տանն յոյն մէկ երիտասարդը դուրս կելնէ և քարկոծողաց

վրայ կը յարձակի այն միջոցին երբ կը տեսնէ միանգամայն թէ առնց ձեռքը ռէվոլվերը և դաշոյն կայ։

Ջիապանաց մին ի ձեռին պատրաստ ռէվոլվերը երիտասարդին վրայ կուզղէ և կը կրակէ, սակայն բարեբաղդաբար դնդակն իր նպատակին չ'ժամանիր։

Միւս ձիապանը կը վախչի և երիտասարդը կ'զբաղի իր հակառակորդին ձեռքէն դաշոյնն առնելու և այս ըզբաղման պատճառաւ մէկ մատը կտտուի և ձեռքը ծանրապէս կը վիրաւորուի։

Տոկիօ բաշայէն անցնող ոստիկանութեան լրատար մ'այս եղկելութեանը վրայ հասնելով կը ձերբակալէ ղձիապանը և ոստիկանութեան կայարանը կը տանի։

Երեկ առտու Բ. Միտհատ բաշա տեղեկանալով գաւոնք՝ ոստիկանութեան պաշտօնատուն ուղղելի ժուռնալն ինք կը խմբագրէ որուն վրայ լինելու ձիապաններն աւելի ևս պիտի պատժուին և ծանրապէս պիտի տուժեն։

— Ուրախութեամբ լսեցինք որ՝ Գետրոս էֆէնտի տէր երեմիեանն այս անգամ Զիլթօվաի առևտրական դատարանին նախագահութեան պաշտօնին կոչուելով յառաջիկայ ուրբաթ օր ճամբայ պիտի ելլէ իւր պաշտօնատեղին երթալու։

Ցայս մեծ ունինք որ ինչպէս Պոլսոյ առևտրական դատարանին մէջ, նոյնպէս ի Զիլթօվ իւր հաւատարիմ ծառայութեամբը ազգին պատիւ կբերայ և աւելի բարձր պաշտօններու կը հասնի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ

Երեք դլխաւոր միջոց կայ երկրի մը նիւթական յառաջադիմութեանն ու հարստութեան։

Երկրագործութիւն, վաճառականութիւն և ձեռարուեստ։

Մեր երկրին ներկայ կացութիւնը չկրնար վաճառականութիւնն յառաջ տանիլ՝ մեծ մեծ դրամագլուխներ պէտք է։

Մեր երկրի բնակչաց ներկայ վիճակը չկրնար ձեռարուեստին ճիւղը ձեռնարկել՝ գիտութիւն պէտք է։ Տաճկաստանի բնակիչն ըղձանքը պէս ազէտ և ազքատ է, երկրագործութիւնը կը մնայ անոր մի միայն յառաջ տանելու և անոր երեսէն հարբուհանելու, դի անոր դրամագլխոյն մեծագոյն մասն ուժով բազուկները են։ Տաճկաստան 32 միլիոն բնակչաց հոմար խիստ ընդարձակ է։ Երկիրն այնպիսի տրամադրութիւն մ'ունի որ երկրագործական բոլոր ճիւղերուն մէջ խիստ յարմարաւոր և արդասաւոր է։

Տաճկաստանի, մանաւանդ դի՝ ասիական տաճկաստանի բնակչաց ներկայ վիճակէն ու մեղամաղձոտ բնաւորութենէն տեղեկութիւն չունեցող մ'անչուշտ պիտի զարմանայ թէ՝ այսչափ բերրի ու արդասաւոր երկիր մը մշակելու և անով յառաջանալու ու հարբուհանալու համար մինչդեռ պէտք բլալիք դրամագլխոյն մեծագոյն մասն ուժով բազուկներ բլլալէն ետքն ինչու համար ուրեմն Տաճկաստանի մանաւանդ ասիական Տաճկաստանի բնակիչներն աղքատ ու յուսահատ վիճակի մէջ կը գտնուին։

Դի՝ ասիոյ ժողովուրդն ընդհանրապէս ծոյլ է և թանդաղ, դանազան պարագաներ կան որոնց երեսէն ասիական բնակչաց ծուլութիւնն ու դանդաղութիւնը մեղամաղձոտ յուսահատութեան հետ խառնուեր ու բարդուեր է։

1. Բերրոյ փոխադրութեան համար դիւրին միջոցներ ու ճանբաներ չբլլալը։

2. Վաչխառոններուն երեսէն տեսնուած տառապանքը։ Քանի որ այս պատճառներըը կան և կը տևեն մենք չենք կրնար այգանել ասիական Տաճկաստանու բնակիչները և կը կը հաւատամք թէ անոնց նիւթական ու բարոյական վիճակն օր ըստ օրէ ի վատթարութիւն և ի թշուառութիւն կը դիմէ։ կայսերական տուրքը չկրնար բնաւ արդելք մըլլալ երկրագործ ժողովուրդին յառաջդիմելուն դի մեծ ու ծանր տուրք չէ և օրինաւոր է։

Եթէ գաւառացի երկրագործ մը տարին 50 ղրշ. տուրք կը վճարէ կառավարութեան, անոր տասնապատիկն ու գուցէ աւելին կը վճարէ վաչխառուին և այս պատճառաւ ահա՛ խեղճ երկրագործը չկրնար բնաւ հանգիստ չունչ առնուլ դի՝ բնականաբար տարուէ տարի պարտքը կը մեծնայ և անոր ներքև աղիողորմ կը հեծէ։ Տաճկաստանի երկրագործ առ այժմ ոչ մեծ դրամագլխոյ և ոչ ալ երկրագործական նոր գործիքներու պէտք ունի, իր ուժիչ բազուկները բաւական են միայն՝ ըստ նախնի սիստէմի գործիքներ պատրաստելու և երկիրը մշակելու։

Զայն հոգևորելու և վերակենդանացնելու համար՝ ազատութիւն և կատարեալ փրկութիւն պէտք է ի ձեռաց աւազակաց, բարբարոսաց և հարստահարիչ ու կեղեքիչ վաչխառուաց։

Կայսերական կառավարութիւնը վերահասու ըլլալով գաւառային բնակչաց սա վիճակին, յատկապէս քննիչ գործակատարներ ուղղեց 15 տարի յառաջ Րումէլիի և Անատոլուի ամեն կողմերն։

Վաչխառուներն ու կեղեքիչ բարբարոսները զարհուրեցան այն առեն բայց այս զարհուրանքը միայն տևեց մինչև ի վերադարձ կայսերական քննչաց։

Հայրենասէրն ու տնտեսագէտն Միտհաթ բաշա երբ գաւառներըը կեդրոնական ընդհանուր կառավարչութեան վերածուեցաւ, տեսաւ և զգաց գաւառացի խեղճ երկրագործին կրած տառապանքն ու ծանրացեալ բեռը գլխաւորաբար վաչխառուաց երեսէն։

Ուստի՝ երկրագործական պանդամահմանեց որպէս զի՝ աղքատացեալ երկրագործն աժան տոկոսով կարենայ ամեն առեն ստակ գտնել և իր պէտքերն հոգալ։

Սակայն խեղճ երկրագործը չկրցաւ բնաւ այդ պանդաներուն մերձենալ, ինչու։

Շարունակելի

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Ղալաթիա 15 մարտ

ԸՆԴՀ. ԳԱՐՏ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹ

Ա. առևտուն բաց		18	35
Բարձր գին		18	35
ցած գին		17	34
կէս օր		18	25
դոցուեցաւ		17	36
Բաւմէլի Արժ.	Ֆր.	48	75
փոխառ. 73 ի	Ֆր.	104	
փոխառ. 69ի		107	
» 65 ի		118	
» 63		117	
Գանձատոմս 1872ի	»		
Ցօսիէթէ ժէնէրալ Լ.	Ս.	3	0
Ցօսիէթէ Օթօման	»	2	20
Ջանք ամբ. քօնսթ.	» »	4	18
Քրէտի ժէնէրալ Լ.	Օ.	3	27
Թրամվէյ	» »	1	50
Բրքօր			
փոխանկգր.'իլ ոնա եւամա		111	1/4
» Բարիզ		22	65 էն 67
Դրամափոխ		12—13	0/0

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկի 100 ղրշ. ի հաշուով

	ղրշ.	փր.
Ենգղ. ոսկի	111	08
Գաղղ. »	88	20
Ռօլ	90	02
Ֆարպօն արծաթ	16	30
Ֆրէմից	51	27
Ձերմակ մէճիտի տարբ.	102	30
Հինգնոց	106	50
Մէթալիք	106	20
Պղինձ	138	30

DROGUERIE

A · KAVAFIAN

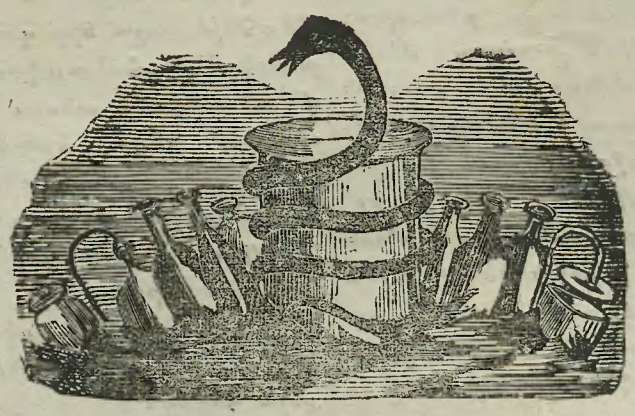

ԷՃԶԱՆ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Ա. ԳԱՎԱՖԵԱՆ

ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ Ն· 11

Կերէք Լվրօքատան կէլմէ վէ կէրէք պուրատա Թէրքիոլի իճապ իտէն հէր նէվի էճզա, վէ Մօռինա եաղլարը, Չէյիք Թօզլարը, Մալակա վէ Գօրտօ մէ սայիրէ չարապլարը, տէրի աղարթմա վէ սայ եուամուշաթատա իչուն էնվայրը Մասայիրէ չարապլարը, տէրի աղարթմա վէ սայ եուամուշաթատա իչուն էնվայրը Մատէն սուլարը, վէ նէֆիս գօգուլու եաղլար վէ սուլար վէ Թէնեսուֆլար էնվայրատէն սուրէթտէ վէ խասէթլէն միտէ զասֆընը տէֆի իտէճէք մախսուս պէր սուվէ տիշ ապրչասընը միւնասէֆի պէր սու՝ մահալլը մէգազիւրտէ ֆիրուխտ օլուն ժագտա օլուպ։

Էմթասլը մէգազիւրէնին ֆիրուխտի կերէք էճզաճը վէ կերէք Թէշրիֆէ բաղպէթ պույուրաճաղ մէշրէթլերիլերէ ույկուն ֆիյաթ իլէ եույուշլուճաղի խասսէթէն իլան օլունուր։

Լֆֆէնտիի միւմայիլէհին ՍամաԹեասա Սարաֆ Յակոբ սոգաղը ճատտէսին. տէ 38 Ն· իլէ մուրադ գամ Ա· Գավաֆ գան շէօհրէթլի էճզախանէսինտէ տասխի էմթասլի մէգազիւրտէն այնի ֆիյաթլէրը իլէ ֆիրուխտ օլունմագտա տըր։ վէ հումաշէրթէսի չարշանպա կիւնլերի տախի խայրաթ հէյդիմ պուլունուր 4 տէն էտէք։

Փետրվար 1

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Կ · Պօլիս Պահակ—Գափու

Մեծ Մաքսատան կարգը Թիւ—3

—o—

ՄԵԾ ՇԱՀ 600,000 ՖՐԱՆՔ

Մերձակայ Լատինական Ապրիլ 1ին քաշուելիք Րումելիի ԵրկաԹուղեաց Արժէթղթոց վիճակահանութեան Բրօմէնէրը կը ծախուին մեր Դրամատունը չահաւոր պայմանօք։

Մաքսանիոյ վիճակահանութեան 89 երրորդ չրջանին բուն առմանկներէն յատկապէս կը ծախուին նաև մեր քովը, ասոնց վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ 1876 Լատինական Յուն· փետր· Մարտ, Ապրիլ և Մայիս ամիսներուն մէջ,և ասոնց չահելիք մեծ պարգևները են 27,500, 16,500, 11,000, 8,250, 5,500 և ն· Լիրայ Օսմանեան

Թ է Թուրքիոյ և Թէ օտար տէրութեանց ամեն տեսակ Արժէթղթոց փոխանակութիւնք կ'ընէ մեր Դրամատան մէջ, նոյնպէս նաև անոնց կտրոններ կը ղեղչուին գոհացուցիչ կերպիւ։

Որ և է արժէթղթոց վրայ պահանջուած տեղեկութիւնք կը տրուին խնդրո ։

ՏԷմիրդաիւլեան և Զօպանեան ընկ ·

Մարտ 20

ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ ՆԱԶԼԸԵԱՆ վկայեալ վաստակաւանք իւր գրասենեակը փոխադրած է Պաղչէ գարու Շէյխ Իսլամ խան վերնայարկ Թիւ 5։

Նազլըեան էֆէնտի Տաճկերէն և Գաղղիերէն լեզուաց ալ քաջ հմտութիւն ունենալով, տարակոյս չունիմք Թէ գործական խնդրոց համար առ ինքն դիմող բոլոր անձինքը գոհ պիտի ընէ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԻՏԻԵԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԲԺԻՇԿ ԲՐՆԻ ԼԸՖԻՊԸ

Ժամանակակից հրատարակութեանց

մէջ գրեթէ եզական յօդուածն մը գտնող այս գործը որ քիչ ատենի մէջ մի քանիներով սպառած է Եւրոպայի մէջ հայերէնի թարգմանուելով՝ ի լոյս ընծայեցաւ Տէտէեան տպարանէն։

Կը գտնուի Ս· Ղ· եազմաճեան գրատունը Եէնի ճամի փողոց Թիւ 8, և ուրիշ գրավաճառներու քով· գին 2 ֆրանք։

Երկրորդ՝ այն է վերջին հատորն ամսոյս 23ին պատրաստ պիտի ըլլայ։

ԴԱՄԱԳԻՐՔ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ

Սկսեալ ի Հայկայ մինչ ի Թուականն Քրիստոսի

1870

—

Աշխատասիրեաց

Մկրտիչ Ց· Զօլագեան

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գործարան Սուլթան Համամ Թիւ 14։

Եւ կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով գին 5 ղրշ։ Դպրոցաց հասար բան գինեն աւելի զեղչ կըլլայ։

ԱԼԲՈՄԱՆՏՐ ՏԻՄԱ

ԺՕԶԷՖ ՊԱԼՍԱՄՕ

ՀԱՏՈՐ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Ջմիւռնիա

Տպագրութիւն Տէտէեան

Աշխարհաճանաչ հեղինակին նշանաւոր գործերէն մին եղող այս հետաքրքրաշարժ վիպասանութեան Հայերէն Թարգմանութիւնն ութ հատորի բաժնուած է· բաժանորդագրութեան գինն է ղուրուշ 70։ Մէն մի հատորի գինն է կէս արծաթ Մէճիտիէ։ Բաժանորդ գրուիլ ուզողը պէտք է դիմէ ի Ջմիւռնիա Տէտէեան տպարան, ի կ· Պօլիս Եէնի ճամի փողոց Թիւ 8 Մ· Ղ· եազմաճեան Գրատունը։

ՏԻՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՕԳՈՒՆ ԽՕՃԱՄԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ· ԽՕՃԱՄԱՐԵԱՆ

ՆՈՒՂՈՒՏԵԱՆ՝ ԽԱՆ ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻՒ 37